

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора медичних наук,
професора Заболотнова Віталія Олександровича
на дисертаційну роботу Патія Петра Миколайовича
на тему: «Диференційований підхід до діагностики та
лікування різних форм апоплексії яєчника»,
поданої в разову спеціалізовану раду ДФ 26.613.97
при Національному університеті охорони здоров'я України
імені П. Л. Шупика МОЗ України
на здобуття наукового ступеня доктора філософії
в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина
(наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»)

Науковий керівник: чл.-кор. НАМН України, професор, доктор медичних наук, професор кафедри акушерства, гінекології та перинатології Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика Вдовиченко Юрій Петрович.

Актуальність обраної теми дисертації

Основними завданнями сучасної гінекології та акушерства є покращення репродуктивного здоров'я жінок. Не дивлячись на впровадження в медичну практику нових технологій, своєчасна діагностика апоплексії яєчника нерідко залишається скрутною, а відсутність ефективних реабілітаційних заходів призводить до серйозних порушень репродуктивного здоров'я. На сьогодні апоплексія яєчника є одним з невідкладних станів, що найчастіше зустрічаються в гінекологічній практиці та вимагають термінового хірургічного втручання. Ця патологія зустрічається, переважно, у молодому віці, має не лише медичне, але й соціальне значення, що диктує необхідність пошуку таких методів хірургічного лікування, які б дозволили максимально зберегти уражений орган, запобігти розвитку вираженого спайкового процесу в черевній порожнині і, таким чином, зберегти репродуктивну функцію жінки. Важливе значення для даної категорії пацієнток має і косметичний результат операції. Впровадження в клінічну практику

ендоскопічних методик дозволило істотно змінити діагностичну і лікувальну тактику при багатьох гінекологічних захворюваннях, особливо при станах, що супроводжуються внутрішньочеревними кровотечами.

В умовах сьогодення в літературі проблема апоплексії яєчника досить широко висвітлена. В той же час, існує ще цілий ряд не повністю вирішених моментів, можливість консервативного лікування апоплексії яєчника з використанням сучасних технологій та направленої медикаментозної корекції.

Дисертаційна робота Патія П. М. присвячена актуальній проблемі гінекології – підвищенню ефективності діагностики, лікування та прогнозування різних форм апоплексії яєчника на підставі розробки і впровадження диференційованого підходу до діагностики та лікування із використанням сучасних ендоскопічних технологій та направленої медикаментозної корекції.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Виконана науково-дослідна робота є фрагментом наукової роботи кафедри акушерства, гінекології та перинатології Українського державного інституту репродуктології Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика.

Новизна дослідження та одержаних результатів

Провівши оцінку найважливіших здобутків дисертаційного дослідження, варто відмітити наступні результати, які мають вагому наукову новизну:

- встановлено нові аспекти патогенезу апоплексії яєчника, які полягають у наявності маркерів ендотеліальної дисфункції (чинник Віллебранда, оксид азоту), зниження кількості та агрегаційної здатності тромбоцитів. Межовий високий вміст Д-димера в отриманому пунктаті при геморагічній формі свідчить про процеси інтенсивного місцевого тромбоутворення в пошкодженому яєчнику з подальшим лізисом фібринових згустків, що утворилися;

- помірна гіпергомоцистеїнемія підтверджує, що пусковим механізмом розвитку апоплексії яєчника є процеси місцевого тромбоутворення на тлі ендотеліальної дисфункції в судинах яєчника (стадія ішемії, крововиливу) з подальшим виснаженням судинно-тромбоцитарної ланки гемостазу, місцевим фібринолізом (стадія внутрішньочеревної кровотечі);

- отримані дані дозволили науково обґрунтувати необхідність удосконалення алгоритму діагностичних і лікувально-профілактичних заходів у жінок із різними формами апоплексії яєчника на підставі використання диференційованого підходу до проведення діагностичних, лікувально-профілактичних та прогностичних заходів.

Теоретичне значення результатів дослідження

Проведені дослідження дозволяють підвищити ефективність лікування різних форм апоплексії яєчника у жінок репродуктивного віку. Поглиблене вивчення механізмів порушень системного та місцевого гемостазу дозволили науково обґрунтувати необхідність удосконалення алгоритму прогностичних та лікувально-профілактичних заходів.

Практичне значення результатів дослідження

Робота має чітку практичну направленість. Серед ключових практичних аспектів дисертаційного дослідження найбільш вагомими є:

- визначено основні фактори ризику розвитку різних форм апоплексії яєчника. Показано основні клінічні прояви та показання до оперативного лікування, а також перебіг післяопераційного періоду при різних формах апоплексії яєчника;

- показано структуру різних форм та обсяги оперативних втручань у жінок з апоплексією яєчника;

- удосконалено та впроваджено алгоритм діагностичних, лікувально-профілактичних і прогностичних заходів щодо підвищення ефективності оперативного лікування різних форм апоплексії яєчника з використанням сучасних ендоскопічних технологій та направленої медикаментозної корекції.

Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків
і рекомендацій, сформульованих в дисертації

Дисертаційна робота є комплексним медико-соціальним дослідженням, виконаним на належному методологічному рівні. На користь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, свідчить застосування автором адекватних та сучасних методів досліджень: клінічних, ехографічних, гемостазіологічних, біохімічних та статистичних. Основні положення роботи, що сформульовано автором дисертації, викладено на підставі літературних джерел та результатів власних досліджень. Теоретичне обґрунтування напрямку досліджень, їх обсяг та отримані результати з необхідним статистичним аналізом дозволяють вважати, що отримані наукові положення, висновки та практичні рекомендації є обґрунтованими та достовірними. Інформаційну базу дослідження було сформовано з 181 джерела наукової літератури, більшість яких викладена латиною. Інформаційна база дослідження достатня за обсягом, репрезентативна. Результати власних досліджень, отримані автором на репрезентативній вибірці, статистично адекватно оброблено та проаналізовано з використанням відповідних сучасних методів системного підходу. В процесі дослідження було обстежено 200 жінок з різними формами апоплексії, з яких 100 жінок з больовою формою апоплексії яєчника та 100 жінок з геморагічною формою, контрольну групу склали 50 жінок без апоплексії яєчника (перший етап). На другому етапі було проведено дослідження основних показників системи гемостазу і ендотеліальної дисфункції у пацієнток з апоплексією яєчника. Контрольною підгрупою при дослідженні системи гемостазу й ендотеліальної функції з'явилися 20 жінок репродуктивного віку, які не мали в анамнезі апоплексії яєчника. На третьому етапі дослідження проведена апробація алгоритмів у 100 пацієнток: 50 жінок, в яких було використано консервативне лікування та 50 жінок, в яких було оперативне лікування, при цьому в 25 хворих – передопераційне використання гемостатичних препаратів.

Достатня для статистичної обробки кількість досліджень і клінічних спостережень дозволяють вважати отримані результати достовірними. Статистична обробка результатів дослідження проводилася за допомогою програм Statistica та Microsoft Office Excel та включала адекватні методи математично-статистичного аналізу.

Оцінка змісту, оформлення та обсягу дисертації, зауваження щодо оформлення

Дисертація оформлена відповідно Державним стандартам і діючим вимогам МОН України. Анотація викладена українською і англійською мовою і в достатній мірі відображає основні результати дослідження із зазначенням наукової новизни та практичного значення.

Дисертація написана на 140 сторінках друкованого тексту формату А4, з яких 117 сторінок займає основний текст.

У вступі автором аргументована актуальність теми наукової роботи, чітко сформульовано мету та 5 завдань дослідження відповідно до предмета та об'єкта дослідження, перераховано адекватно використані наукові методи, відображено наукову новизну та практична значимість отриманих результатів, а також наведено дані про структуру, обсяг дисертації і зв'язок роботи з науковими програмами, висвітлено обсяг апробації результатів дисертаційного дослідження та вагомих особистий внесок, публікації.

Автором представлено сучасний, методологічно правильно оформлений огляд сучасного стану проблеми, який містить проміжні висновки і окреслює коло невирішених і дискусійних запитань, які необхідно детально і всебічно вивчати. Об'єм даного розділу є достатній, текст структурований, читається легко і з цікавістю. Більшість посилань складають роботи останніх п'яти років.

У другому розділі дисертації – «Матеріали та методи досліджень» – представлено клінічну характеристику обстежених пацієнтів і методи дослідження, послідовну інформацію про суть дослідження, його загальну характеристику, дизайн, розподіл на групи, методики дослідження, характеристику груп дослідження. Дизайн дослідження і розподіл на групи

організовані правильно, методи, використані у дослідженні сучасні і відповідають завданням роботи. Описані методики відповідають встановленим вимогам і протоколам.

Третій розділ присвячений результатам власних досліджень, складається з трьох підрозділів, в яких представлено медико-соціальні фактори ризику, особливості формування та стан репродуктивної системи та клініко-лабораторні та ехографічні особливості, проведено оцінку ефективності алгоритму загальноприйнятих діагностичних та лікувально-профілактичних заходів.

Четвертий розділ присвячений питанню ефективності удосконаленого алгоритму прогностичних і лікувально-профілактичних заходів, прогнозуванню рецидивів апоплексії яєчника.

Усі розділи власних досліджень викладені в логічній послідовності. Результати дослідження проілюстровано достатньою кількістю інформативних рисунків і таблиць.

У розділі, присвяченому аналізу та узагальненню отриманих результатів, пошукач коротко виклав основні отримані результати, подав їх аналіз та коментар. Розділ містить два обов'язкових компонента – пояснення тим змінам, які виявив в процесі дослідження автор, та порівняння власних даних з результатами, отриманими іншими дослідниками цієї проблеми. Таким чином, на сторінках даного розділу, пошукувач веде заочну дискусію з іншими дослідниками, вміло полемізує, порівнюючи свої результати з раніше опублікованими даними.

Висновки зроблені на фактичному матеріалі та результатах дослідження, є логічними, показують основні результати і свідчать про досягнення поставленої мети.

Практичні рекомендації сформульовано детально, послідовно, зрозуміло і чітко, тому вони можуть бути легко використані у щоденній клінічній практиці.

Список використаних джерел оформлений належним чином. Більшість використаних наукових джерел опубліковані англійською мовою. Наведений

об'єм використаних джерел свідчить про всебічний аналіз та детальний відбір даних літератури для обґрунтування доцільності та актуальності проведеного дослідження.

Публікації по матеріалах дисертації повністю відповідають вимогам МОН України.

У ході ознайомлення з дисертаційною роботою виникли запитання для дискусії:

1. Які показники вказують на розвиток порушень гемостазу у жінок репродуктивного віку ?
2. Який зв'язок між ехографічними та гемостазіологічними показниками?
3. Яка ланка системи місцевого гемостазу є найбільш вразливою у жінок репродуктивного віку ?

Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях

За матеріалами дисертації опубліковано 9 робіт, з них 5 статей: 4 – одноосібні, 1 – англійською мовою, 4 статті у наукових фахових виданнях України відповідно до переліку, 1 стаття у періодичних наукових виданнях інших країн, які входять до Європейського Союзу (Республіка Польща). Крім того, опубліковані 4 тези доповідей в матеріалах науково-практичних конференцій.

Основні положення дисертації та результати наукових досліджень повідомлені й обговорені на наукових конференціях Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика МОЗ України (Київ, 2018-2021 рр.); на науково-практичних семінарах у форматі телемосту «Міжнародні та вітчизняні стандарти надання акушерсько-гінекологічної допомоги» 12 вересня 2019 року, Київ-Одеса-Миколаїв-Херсон; «Клінічні рекомендації в практиці акушера-гінеколога» 20 лютого 2020 року, Київ-Дніпро-Кривий Ріг-Запоріжжя; 12 березня 2020 року, Київ-Тернопіль-Хмельницький; 17 вересня 2020 року, Івано-Франківськ-Чернівці-Ужгород.

Особистий внесок здобувача в одержання наукових результатів,
що виносяться на захист

Ідея проведення дослідження, мета і завдання сформульовані дисертантом спільно з науковим керівником – Вдовиченком Юрієм Петровичем. Автор самостійно провів патентні та інформаційні пошуки, аналіз наукової літератури, визначив методи дослідження.

Патій П. М. особисто провів дослідження, збір та аналіз клінічного матеріалу, його обробку, формування досліджуваних груп. Усі клінічні спостереження та обстеження проведено протягом виконання дисертаційного дослідження самостійно, з дотриманням протоколу біомедичного дослідження та підписанням інформованої згоди пацієнта за дизайном, затвердженим біомедичною експертизою.

Аналіз результатів дослідження, їх узагальнення, статистична обробка клінічних та інструментальних досліджень, їх оформлення проведені автором самостійно.

У наукових роботах, опублікованих за темою дисертаційного дослідження в співавторстві, автору належить провідна роль у зборі клінічного матеріалу, статистичній обробці та аналізі отриманих результатів. Спільно з науковим керівником обговорені та узагальнені наукові положення дисертації, оформлені висновки та практичні рекомендації.

Дані про відсутність текстових запозичень та порушень
академічної доброчесності (академічного плагіату, самоплагіату,
фабрикації, фальсифікації)

За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації не було виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації. Розглянувши матеріали дисертації здобувача наукового ступеня доктора філософії Патія Петра Миколайовича на тему «Диференційований підхід до діагностики та лікування різних форм апоплексії яєчника» встановлено, що при комп'ютерному тестуванні електронної форми дисертації та наявних за її темою публікацій через програму «Anti Plagiarism» та за допомогою системи Strike Plagiarism не виявлено академічного плагіату

в наданих матеріалах дисертації. Текст наданих матеріалів дисертації є оригінальним.

Рекомендації щодо використання результатів дисертаційного дослідження в практиці

Основні положення дисертації, удосконалений алгоритм профілактики перинатальних ускладнень впроваджено у практичну роботу двох лікувально-профілактичних закладів України: КНП «Київський міський пологовий будинок № 2» та міська лікарня м. Луцька.

Результати вивчення патогенезу та лікування різних форм апоплексії яєчника включені до програми лекцій, практичних та семінарських занять та використовуються в навчальному процесі кафедри акушерства, гінекології та перинатології НУОЗ України імені П. Л. Шупика.

Відповідність дисертації спеціальності та профілю спецради

Дисертація Патія Петра Миколайовича на тему «Диференційований підхід до діагностики та лікування різних форм апоплексії яєчника» відповідає паспорту наукової спеціальності «Акушерство та гінекологія». Дисертація повністю відповідає профілю спеціалізованої вченої ради.

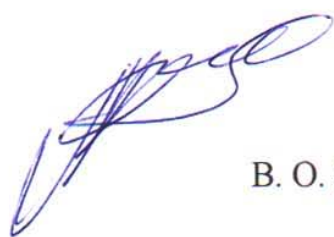
Відповідність роботи вимогам, які пред'являються до наукового ступеня доктора філософії

Дисертаційна робота Патія Петра Миколайовича «Диференційований підхід до діагностики та лікування різних форм апоплексії яєчника», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина (наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»), присвячена актуальній проблемі сучасної гінекології, є закінченим науковим дослідженням, яке містить нові положення і нові науково обґрунтовані результати, що, в цілому, розв'язують важливе науково-практичне завдання – підвищення ефективності діагностики, лікування та прогнозування різних форм апоплексії яєчника на підставі розробки і впровадження диференційованого підходу до діагностики та лікування із використанням сучасних ендоскопічних технологій та направленої медика-

ментозної корекції, а також удосконалення алгоритму прогностичних і лікувально-профілактичних заходів.

Виходячи з актуальності, за об'ємом та рівнем досліджень, наукової новизни результатів, теоретичної та практичної цінності отриманих даних, об'єктивності та обґрунтованості висновків, беручи до уваги особистий внесок здобувача, дисертаційна робота Патія П.М. «Диференційований підхід до діагностики та лікування різних форм апоплексії яєчника» повністю відповідає вимогам пп. 6, 7, 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44, та наказу МОН України від 19.08.2015 № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», а її автор Патій Петро Миколайович повністю заслуговує присвоєння наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 Медицина (наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»).

Офіційний опонент:
завідувач кафедри «Сестринська справа»
Житомирського медичного інституту
Житомирської обласної ради,
доктор медичних наук, професор

В. О. Заболотнов

Підпис *Заболотнова В.В.* авіряю
Помічник ректора з кадрової роботи
ЖИТОМИРСЬКИЙ
МЕДИЧНИЙ ІНСТИТУТ
Житомирської обласної ради

Наталія Овсенківа